Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o ochrane nesprístupneného know-how a obchodných informácií (obchodného tajomstva) pred ich neoprávneným získaním, využitím a sprístupnením“

COM(2013) 813 final – 2013/0402 (COD)

(2014/C 226/09)

Európsky parlament (9. decembra 2013) a Rada (13. decembra 2013) sa rozhodli podľa článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o ochrane nesprístupneného know-how a obchodných informácií (obchodného tajomstva) pred ich neoprávneným získaním, využitím a sprístupnením“

COM(2013) 813 final – 2013/0402 (COD).

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 11. marca 2014.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 497. plenárnom zasadnutí 25. a 26. marca 2014 (schôdza z 25. marca 2014) prijal 138 hlasmi za, pričom 2 členovia hlasovali proti a 3 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. **Závery a odporúčania**

1.1 Obchodné tajomstvo zahŕňa všetky informácie (technológiu, recept, marketingové údaje atď.) s ekonomickou hodnotou, ktorých dôvernosť by mala byť chránená. Je súčasťou nehmotných aktív podnikov.

1.2 Ochrana týchto nehmotných aktív je rovnako dôležitá pre podniky, najmä MSP, ako aj pre nekomerčné výskumné subjekty, a nevyhnutná pre konkurencieschopnosť Európskej únie, prinajmenšom na podporu inovácií a rozmachu nových spôsobov realizácie a podnecovania spoločného výskumu alebo cezhraničnej spolupráce.

1.3 Pojem „obchodné tajomstvo“ nemá v EÚ jednotnú definíciu, ani harmonizovaná právnu ochranu.

1.4 Výbor podporuje cieľ, ktorý sleduje Komisia cestou harmonizácie právnej ochrany know-how a obchodného tajomstva, lebo sú to základné prvky na podporu inovačných kapacít podnikov vo všeobecnosti a ich konkurencieschopnosti, najmä konkurencieschopnosti MSP.

1.5 Výbor konštatuje, že ochrana obchodného tajomstva pred jeho neoprávneným získaním a využívaním tak, ako sa uvádza v návrhu smernice, je blízka ochrane duševných práv, ktorú zakotvila smernica 2004/48/ES o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva, ako sú autorské práva, obchodné značky, vzory alebo patenty, najmä v tom, že požaduje od členských štátov, aby zabezpečili dostupnosť efektívnych občianskoprávnych prostriedkov nápravy pre legitímneho vlastníka obchodného tajomstva.

1.6 Výbor víta vyváženosť návrhu smernice, ktorej cieľom je zabezpečiť väčšiu právnu istotu, zvýšiť hodnotu inovácií obsiahnutých v obchodnom tajomstve vďaka intenzívnej legislatívnej konvergencii v súlade s medzinárodným právom, najmä s Dohodou o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva („Dohoda TRIPS“).

1.7 Definícia obchodného tajomstva, hoci je v súlade s Dohodou TRIPS, sa nejaví ako dostatočná na pokrytie všetkých druhov informácií, ktoré by mali byť chránené v rámci obchodného tajomstva.

1.8 Výbor sa domnieva, že Komisia by v dôvodovej správe mohla spresniť, že informácie obchodnej hodnoty môžu byť taktiež chránené v rámci obchodného tajomstva.

1.9 Výbor vyzýva Komisiu, aby v tejto veci bezodkladne konala.

2. **Úvod**

2.1 Ochrana know-how a obchodného tajomstva (nesprístupnených obchodných informácií) je kľúčovou pre podporu inovačnej kapacity podnikov a ich konkurencieschopnosti.

2.2 Výraz „obchodné tajomstvo“ sa vzťahuje na všetky informácie (technológia, recept, marketingové údaje atď.) s ekonomickou hodnotou, ktorých dôvernosť by mala byť chránená.

2.3 Nejde výlučne o práva duševného vlastníctva, ale často predstavujú ich základ. Know-how alebo obchodné tajomstvo vyplývajúce z výskumu a vývoja, ktoré si vyžadujú značné investície finančných a ľudských zdrojov, je totiž často základom patentu.

2.4 Výraz „obchodné tajomstvo“ sa v Európskej únii nechápe jednotne. Jediná harmonizovaná definícia obchodného tajomstva sa nachádza v Dohode TRIPS WTO a vychádza z troch kumulatívnych podmienok:

— **dôverný charakter**. Chápe sa tým, že tajomstvo je vo všeobecnosti neznáme pre zainteresované strany alebo je pre ne ťažko dostupné,

— **obchodná hodnota**. V praxi vyplýva táto obchodná hodnota z dôverného charakteru,

— právoplatný vlastník obchodného tajomstva musí prijať primerané opatrenia, aby zabezpečil dôvernosť obchodného tajomstva.

2.5 Právna ochrana je z dôvodu absencie jednotnej koncepcie obchodného tajomstva v EÚ roztrieštená v rozličných právnych systémoch členských štátov.

2.6 Jednotná európska právna ochrana obchodného tajomstva má však čoraz väčší význam v čase, keď priemyselná špionáž a riziko počítačového pirátstva dosahujú znepokojujúce rozmery, najmä v oblastiach, v ktorých výskum a vývoj zohrávajú dôležitú úlohu (automobilový priemysel, telekomunikácie, farmaceutický priemysel atď.).

2.7 Výbor tiež podporil činnosť Komisie v boji proti pirátstvu a pridal sa k jej úvahám na túto tému ([1]).

3. **Návrh Komisie**

3.1 Vyplýva z konzultácie, po ktorej Komisia skonštatovala rozdiely v národných legislatívach členských štátov, najmä pri definícii obchodného tajomstva a občianskoprávnych prostriedkoch nápravy pre vlastníka obchodného tajomstva.

3.2 Návrh vychádza z dvoch predpokladov: rozdiely v národných legislatívach by brzdili cezhraničný spoločný výskum a poškodili by konkurencieschopnosť podnikov, ktorých obchodné tajomstvo by mohlo byť narušené v členských štátoch s najmenšou ochranou.

3.3 Cieľom je preto harmonizovať ochranu týchto nehmotných aktív, ktoré nie sú považované za práva duševného vlastníctva.

3.4 *Vymedzenie „obchodného tajomstva“*

3.4.1 Komisia vychádza z definície obchodného tajomstva uvedenej v Dohode TRIPS a navrhuje spojiť tri kumulatívne podmienky, aby sa informácie stali „chráneným obchodným tajomstvom“:

— musia byť tajné, čiže nie sú známe alebo bežne prístupné osobám v tých kruhoch, ktoré sa dotknutým druhom informácií bežne zaoberajú;

— musia mať obchodnú hodnotu, pretože sú tajné;

— vlastník musí podniknúť primerané kroky, aby ich udržal v tajnosti.

3.5 *Pojem zneužitia obchodného tajomstva*

3.5.1 Okrem neoprávneného prístup k médiu obsahujúcemu tajomstvo, krádeže, úplatkárstva, podvodného konania, či porušenia dohody o zachovaní dôvernosti pridáva článok 3 návrhu aj *akéhokoľvek iné konanie, ktoré je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku*.

3.5.2 Stanovuje tiež, že akékoľvek následné využitie alebo sprístupnenie obchodného tajomstva sa považuje za neoprávnené za rovnakých okolností aj vtedy, keď si určitá osoba v čase využitia alebo sprístupnenia obchodného tajomstva nemohla byť nevedomá, že jej zdroj informácií získal obchodné tajomstvo neoprávnene.

([1]) Ú. v. EÚ C 306, 16.12.2009, s. 7; Ú. v. EÚ C 18, 19.1.2011, s. 105.

3.6 *Oprávnené získanie, využitie a sprístupnenie obchodného tajomstva*

3.6.1 Článok 4 návrhu smernice vyníma niekoľko príkladov:

— nezávislý objav alebo vytvorenie;

— reverzné inžinierstvo (*reverse engineering*): obchodné tajomstvo už nie je chránené, ak sa dá odhaliť pomocou produktu, ktorý ho obsahuje;

— výkon práva zástupcov pracovníkov na informácie a konzultácie, vrátane poskytnutia informácií uvedeným zástupcov zo strany pracovníkov;

— sloboda prejavu a právo na informácie;

— činnosť informátorov, ak sú splnené tieto podmienky: využitie alebo sprístupnenie potrebné vo verejnom záujme;

— postup v súlade so zásadami poctivého obchodného styku, na účely splnenia mimozmluvného záväzku, na účely ochrany oprávneného záujmu.

3.6.2 Háji inovácie, pretože výslovne objasňuje, že nezávislý objav a reverzné inžinierstvo sú legitímnymi prostriedkami získania informácií.

3.7 *Prostriedky nápravy pre vlastníka obchodného tajomstva*

3.7.1 Členské štáty majú zabezpečiť účinné prostriedky nápravy proti neoprávnenému privlastneniu obchodného tajomstva.

3.7.2 V súvislosti s neutíchajúcimi diskusiami o zneužívaní postupu zaistenia falzifikátov vyzýva návrh smernice členské štáty tiež na to, aby postihovali zneužívanie prostriedkov nápravy, ktorého cieľom je spôsobiť nespravodlivé omeškanie alebo obmedzenie prístupu odporcu na trh alebo iné zastrašovanie alebo obťažovanie odporcu.

3.7.3 Článok 8 návrhu smernice vychádza tiež z práva hospodárskej súťaže a vymenúva súbor opatrení s cieľom vyhnúť sa sprístupneniu obchodného tajomstva počas súdneho sporu: úplné alebo čiastočné obmedzenie prístupu k dokumentom, ktoré obsahujú obchodné tajomstvo; obmedzenie prístupu k vypočutiam; vypustenie častí obsahujúcich obchodné tajomstvo vo verziách súdnych rozhodnutí, ktoré nemajú dôverný charakter.

3.7.4 Pokiaľ ide o predbežné opatrenia, poškodený vlastník obchodného tajomstva musí mať právo dosiahnuť zásah sprístupnenia alebo využitia obchodného tajomstva, zákaz výroby, obchodovania a využitia tovaru, ktorým dochádza k porušovaniu práva k obchodnému tajomstvu, ako aj zaistenie alebo odovzdanie uvedených produktov.

3.7.5 Návrh počíta s viacerými inými procedurálnymi zárukami, ako aj s tým, že súd musí mať možnosť nariadiť odporcovi zložiť zábezpeku s cieľom umožniť náhradu škody vzniknutej vlastníkovi.

4. **Všeobecné pripomienky k návrhu smernice**

4.1 Návrh smernice vymedzuje obchodné tajomstvo pomerne široko s cieľom pokryť najmä recepty, výskumy alebo štúdie, ktoré zatiaľ nie sú predmetom duševného vlastníctva.

4.2 Cieľom iniciatívy je posilniť konkurencieschopnosť európskych podnikov a výskumných subjektov, ktorá je založená na know-how a obchodnom tajomstve, na ktoré sa nevzťahuje ochrana práv duševného vlastníctva, keďže vlastník nemôže získať výlučné právo na tieto prvky.

4.3 Tradičné práva priemyselného vlastníctva, ako sú patenty, značky, vzory a modely však nechávajú nepovšimnutú výraznú časť poznatkov a informácií potrebných na ekonomický rast podnikov.

4.4 MSP často využívajú obchodné tajomstvo, aby tieto kľúčové informácie chránili, lebo nemajú špecializované ľudské zdroje alebo dostatočnú finančnú kapacitu na sledovanie, riadenie, ochranu a vymáhanie práv priemyselného vlastníctva.

4.5 Podniky preto často zmluvne zaväzujú svojich zamestnancov alebo subdodávateľov, že nesmú sprístupniť obchodné tajomstvo, aby tieto problémy prekonali. Predpisy na ochranu obchodného tajomstva však nesmú viesť k tomu, že sa obmedzí sloboda vyjadrovania sa a možnosť verejne poukázať na nedostatky, alebo že sa obmedzí možnosť zamestnancov zmeniť pracovné miesto a využiť získané všeobecné poznatky a skúsenosti.

4.6 Návrh má preto svoje opodstatnenie, tým viac, že v súčasnej ekonomickej situácii sa čoraz viac využíva outsourcing, pričom dodávatelia služieb môžu mať dočasne prístup k všetkým typom citlivých informácií.

4.7 Navyše, zlepšovanie informačných a komunikačných systémov uľahčuje pirátstvo, zneužitie a šírenie obchodného tajomstva, čím narastá riziko, že budú vyžité v tretích krajinách na výrobu produktov, ktoré následne vstúpia na európsky trh ako konkurencia produktov podniku, ktorý sa stal obeťou zneužitia obchodného tajomstva.

4.8 EHSV upozorňuje na skutočnosť, že stále sa zvyšujúce požiadavky v oblasti podávania správ, hlavne pre kótované spoločnosti, ohrozujú obchodné tajomstvo. Informácie uvedené v týchto správach sa stávajú vlastne verejnými, sú dostupné všetkým investorom, ktorí môžu byť konkurentmi alebo sa nimi stať.

4.9 EHSV sa domnieva, že návrh smernice by mal vziať do úvahy aj článok 4, sprístupnenie obchodného tajomstva súvisiace s povinnosťou podávať správy, ktorú majú členovia správnej rady alebo dozornej rady kótovaných spoločností.

5. **Konkrétne pripomienky k návrhu smernice**

5.1 Návrh stanovuje viaceré procedurálne záruky, najmä predbežné a preventívne opatrenia, ale tiež nápravné opatrenia a náhradu po rozhodnutí súdu v danej veci, že došlo k porušeniu obchodného tajomstva, ako sú zničenie informácií, ktoré porušovateľ získal, stiahnutie a zničenie príslušných produktov, výpočet spôsobených škôd, pričom treba zohľadniť aj morálnu ujmu a uverejnenie rozhodnutia.

5.2 Spôsobené škody priznané na žiadosť poškodenej strany musia zodpovedať skutočne vzniknutej škode, pričom sa zohľadnia materiálne, ako aj morálne aspekty.

5.3 Sudca však môže vo „vhodných prípadoch“ takisto stanoviť paušálnu sumu na základe odmien alebo poplatkov, ktoré by boli splatné, ak by išlo o oprávnené využitie.

5.4 Výbor zdôrazňuje, že pojmy trestného práva „krádež“, „úplatkárstvo“, „podvodné konanie“ uvedené v článku návrhu smernice zodpovedajú pojmu „neoprávnené získanie, využitie a sprístupnenie obchodného tajomstva“.

5.5 Cieľom Komisie je dosiahnuť harmonizáciu občianskoprávnych prostriedkov nápravy, aby mohli inovačné podniky účinne obhajovať svoje obchodné tajomstvo v celej EÚ. Článok 6 „Všeobecná povinnosť“ je v tejto súvislosti výstižný, pretože zakotvuje, že členské štáty stanovujú opatrenia, postupy a náhrady, aby existovala dostupnosť občianskoprávnych prostriedkov nápravy (ktorú výbor zdôrazňuje).

5.6 Okrem toho sa zdá, že návrh smernice porovnáva obchodné tajomstvo s formou duševného vlastníctva, s výnimkou výlučného charakteru. Zavedená ochrana je veľmi blízka postupom stanoveným v smernici 2004/48/ES o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva, ako sú autorské práva a súvisiace práva obchodné značky, vzory alebo patenty, ktorá bola prijatá v apríli 2004 a o ktorej revízii sa tiež uvažuje. Pokiaľ ide o článok 4, EHSV považuje za veľmi dôležité, aby sa zamestnanec, ktorý zistí nedostatok alebo iné udalosti na pracovisku, mohol obrátiť na dôverného pracovníka odborového zväzu bez toho, aby sa to považovalo za porušenie obchodného tajomstva. EHSV sa domnieva, že smernica by mala obsahovať ustanovenie na ochranu zamestnancov, ktorí chcú využiť možnosti uvedené v článku 4.

5.7 Výbor víta v súvislosti s prebiehajúcimi diskusiami o zneužívaní postupu zaistenia pri falšovaní ([2]), nesporový postup, že sa návrh vzďaľuje od smernice 2004/48/ES a v článku 10 ods. 2 výslovne zdôrazňuje, že súdne orgány členských štátov musia zohľadniť primeraný charakter predbežných a preventívnych opatrení.

5.8 Porovnanie obchodného tajomstva s určitou formou duševného vlastníctva smeruje až k vloženiu pojmu „zásady poctivého obchodného styku“ do návrhu smernice. Tento pojem sa nachádza už v Dohode TRIPS.

([2]) Kasačný súd, občiansky, obchodná komora, 12. februára 2013, 11-26.361 „Société Vetrotech Saint-Gobain international“; 3. komora TGI Paríž 15. novembra 2011 „Sociétés JCB“, autor komentára: Laurent Labatte, Marks & Clerk France, Rada pre priemyselné vlastníctvo.

5.9 Súdny dvor EÚ mal príležitosť vyjadriť sa k výkladu „čestné konanie“ ([3]) prevzaté zo smernice 89/104/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známok.

5.10 Napriek výrazným zlepšeniam, ktoré návrh obsahuje, neoslobodí prijatie smernice podniky od vykonávania všetkých užitočných preventívnych opatrení na ochranu obchodného tajomstva, ako sú technické, organizačné a zmluvné opatrenia.

5.11 Zdá sa preto príliš zjednodušené obmedziť informácie, ktoré podliehajú obchodnému tajomstvu, len na informácie s bezprostrednou obchodnou hodnotou, pretože niektoré informácie ekonomického, priemyselného, technického alebo vedeckého charakteru nemusia mať síce priamu obchodnú hodnotu, ale môžu ju prípadne získať, najmä ak tieto informácie obsahujú údaje z technického alebo vedeckého výskumu a vývoja.

5.12 EHSV navrhuje doplniť zoznam v článku 4 ods. 1 a uviesť v ňom, že získanie obchodného tajomstva sa považuje za prípustné, keď vyplynie:

e) „z plnenia povinnosti podávať správy, ktorú majú členovia správnej rady alebo dozornej rady kótovaných spoločností“.

5.13 EHSV navrhuje doplniť tiež zoznam v článku 4 ods. 2 a uviesť v ňom, že členské štáty zabezpečujú, aby neexistoval žiadny nárok na uplatnenie opatrení, postupov a prostriedkov nápravy stanovených v tejto smernici, keď k údajnému získaniu, využitiu alebo sprístupneniu obchodného tajomstva došlo v ktoromkoľvek z týchto prípadov:

f) „obchodné tajomstvo bolo sprístupnené v rámci plnenia povinnosti podávať správy, ktorú majú členovia správnej rady alebo dozornej rady kótovaných spoločností.“

V Bruseli 25. marca 2014

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

([3]) Pozri najmä smernicu 89/104/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známok a judikatúru Súdneho dvora EÚ o interpretácii pojmu „čestné konanie“, SD 15. marca 2005, vec C 228/03 the Gillette Company a Gillette group Finland Oy proti LA laboratories Oy.

PRÍLOHA

k stanovisku Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Tento bod stanoviska odbornej sekcie bol upravený v súlade s pozmeňovacím návrhom, ktorý schválilo plenárne zhromaždenie, hoci za pôvodný text bola viac ako štvrtina hlasujúcich (článok 54 ods. 4 rokovacieho poriadku):

Bod 4.5

4.5 *Podniky preto často zmluvne zaväzujú svojich zamestnancov alebo subdodávateľov, že nesmú sprístupniť obchodné tajomstvo, aby tieto problémy prekonali.*

Výsledok hlasovania

Hlasy za: 80

Hlasy proti: 46

Zdržali sa: 10